

Ekim 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Serbest seçim hakkı

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi: serbest seçim hakkı

Avrupa vatandaşlarının serbest ve demokratik seçim hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 Numaralı Protokolünün 3. Maddesi ile güvence altına alınmaktadır.

Her ne kadar kapsamı "yasama organı"nın seçilmesiyle sınırlı olsa ve sınırsız bir hak olmasa dahi, Avrupa'da serbest seçim hakkının korunması büyük önem arz etmektedir; zira bu hak AİHM için "gerçekten demokratik siyasal bir rejimin temel ilkelerinden biridir".

AİHM "aktif" ve "pasif" seçim hakkı, yani seçime oy kullanarak katılma hakkı ile seçimlerde aday olma hakkı arasında ayrıma gitmektedir. "Pasif" seçim hakları "aktif" haklara nazaran daha az korunmaktadır.

Oy kullanma hakkı

Yurtdışında yaşayan vatandaşların oy kullanma hakkı

Sitaropoulos ve Giakoumopoulos – Yunanistan Davası (no. 42202/07)

Büyük Daire Kararı

15.03.2012

Başvuranlar, Yunanistan'da 2007 yılında yapılan parlamento seçimlerinde yaşadıkları ülkede (Fransa) oy kullanamamışlardır. Çünkü yurtdışında yaşayan Yunan vatandaşlarının için oy kullanabilmelerine dair bir hüküm mevcut değildi.

1. Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir.

AİHM ilgili uluslararası ve bölgesel hukukta veya Üye Devletlerin konuya ilişkin uygulamalarında farklılıklar görüldüğünü ve Devletlerin yurtdışında yaşayan vatandaşlarının oy kullanma haklarına ilişkin düzenleme yapmaları yönünde bir fikirbirliği veya yükümlülük söz konusu olmadığını kaydetmiştir.

Mahkumların oy kullanma hakkı

Scoppola – İtalya Davası (no. 3) (no.126/05)

22.05.2012

Bu dava, başvuranın bir ceza davası sonucunda mahkumiyetinin ardından haklarından mahrum bırakılması ile ilgili idi.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir.

AİHM, İtalyan hukukunda mahkumların haklarından mahrum bırakılmalarının, 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlaline yol açacak genel, otomatik ve ayırım gözetmeyen bir tedbir (*Hirst – Birleşik Krallık davası* (no. 2)) olmadığına hükmetmiştir. İtalyan hukuku bu tedbiri, başta cezanın süresi olmak üzere davanın özel koşullarına uyarlamıştır.

Konuyla ilgili olarak bkz:

- [Büyük Dairenin Scoppola \(no. 3\) kararının doğurduğu sonuçlar](#)
- [Hirst \(II\) – Birleşik Krallık Davası](#) (no. 74025/01) – Büyük Daire, 06.10 2005 tarihli karar
- Bilgi notu: "[Mahkumların oy kullanma hakkı](#)"

Derdest davalar

[Ivanovich Kuchmara - Rusya Davası](#) (no. 4664/10), Ocak 2012'de tebliğ edilmiştir

[Vladimir Gladkov – Rusya Davası](#) (no. 15162/05), Ekim 2009'da tebliğ edilmiştir

Koruma altına alınan kişilerin oy kullanma hakkı

[Alajos Kiss – Macaristan Davası](#) (no. 38832/06)

20.05.2010

Başvuran, bir psikiyatrik tedavi kurumunda koruma altına alındığı için oy kullanma hakkını yitirmiştir. Macaristan Anayasasına göre, koruma altına alınan şahısların oy kullanma hakkına otomatik ve genel kısıtlama getirilmekteydi.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, Hükümet tarafından ifade edildiği üzere oy kullanma hakkından mahrumiyet ile meşru bir amaç, diğer bir deyişle, yalnızca kararlarının doğuracağı sonuçlarını değerlendirebilen kişilerin kamuyu ilgilendiren konulara dahil olmalarını sağlama amacının güdüldüğünü kabul etmekle birlikte, koruma altına alınan insanların halihazırdaki ruhsal melekelerinin durumundan bağımsız olarak oy kullanma hakkından topyekun mahrum bırakılmalarını kabul edemeyeceğini vurgulamıştır.

Kişinin ulusal kökeni nedeniyle oy kullanma hakkının kısıtlanması

[Aziz – Kıbrıs Davası](#) (no. 699949/01)

22.06.2004

Başvuran, Kıbrıs Anayasası uyarınca Kıbrıslı Rumların seçmen listelerinde Kıbrıslı Türklere yer verilmemesi nedeniyle 2001 parlamento seçimlerinde oy kullanamamıştır.

1. Numaralı Protokolün 3. Maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşmenin 14. Maddesi (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmiştir.

AİHM, Devletlerin parlamento seçimlerinde uygulanmak üzere kural getirme konusunda oldukça geniş bir takdir hakkına sahip olduklarını, fakat bu kuralların makul ve nesnel biçimde gerekçelendirilmesi gerektiğini kaydetmiştir. Başvuranın şikayetçi olduğu, Kıbrıs Türkü olmasından kaynaklanan bu muamele farklılığının, özellikle kendi durumundaki Kıbrıs Türklerinin hiçbir parlamento seçiminde oy kullanamadıkları gerçeği göz önünde tutulduğunda makul ve nesnel biçimde gerekçelendirildiği söylenemez.

Seçilme yeterliliği

Resmi seçilme yeterliliği koşulları

Podkolzina – Letonya Davası (no. 46727/99)

09.04.2002

Başvuran, Ekim 1998’de gerçekleştirilen Parlamento seçimlerinde “Ulusal Uyum Partisi” adına Latgale bölgesinden aday olmuştur. Devlet Dil Merkezinden işyerine iki kez müfettiş gelmiş ve sonrasında Letonca seviyesinin yeterli bulunmadığı gerekçesiyle adaylığı iptal edilmiştir. Parlamento seçimleri hakkında kanuna göre Devletin resmi dili olan Letonca bilgisi seçilme yeterliliği kriterleri arasında idi.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, bir ulusal parlamentonun çalışma dilini seçme yetkisinin yalnızca Devlete ait olduğunu ve ortak resmi dili bilme kriterinin kurumsal sistemin normal işleyişini temin etme yolunda meşru bir amaç güttüğünü kaydetmiştir. Ancak AİHM, başvuranın elinde dil yetkinlik sertifikası bulunduğunu ve bunun geçerliliğinin Letonya mercilerince tartışma konusu edilmediğini gözlemlemiştir. Dolayısıyla, başvuranın tabi tutulduğu teftiş herhangi bir nesnel gerekçeden yoksundur ve seçilme yeterliliğine ilişkin herhangi bir yasal kriterle tekabül etmemektedir.

Krasnov ve Skuratov – Rusya Davası (no 17864/04 ve 21396/04)

19.07.2007

Başvuranlar Duma seçimleri için adaylıklarını koyarken yanlış bilgi vermekle suçlanmışlardır; ayrıca, ikinci başvuranın Komünist Partiye üye olduğunu teyit etmediği iddia edilmiştir. Bu nedenle adaylıkları geçersiz sayılmıştır.

Birinci başvuranla ilgili olarak 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir; bu kişi kasıtlı olarak seçmeni yanlış yönlendirecek bilgiler vermiştir.

İkinci başvuranla ilgili olarak 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir: başvuranın kasıtlı olarak yanlış bilgi verdiğini gösterir herhangi bir unsur bulunmamaktadır; bu kişi Komünist Partiye üye olduğunu asla gizlememiştir. Sonuç olarak, adaylığının iptali, siyasi eğilimleri konusunda seçmeni yanlış yönlendirmekten kaçınmak gibi bir gerekçeyle açıklanamaz.

Sukhovetsky – Ukrayna Davası (no. 13716/02)

28.03.2011

Başvuran Ocak 2002 parlamento seçimlerinde aday olmak istemiştir. Adaylık için 218.10 Avro tutarında harç yatırılması gerekli idi. Başvuran, bu harcın yıllık gelirinden fazla olduğunu ve yatıramayacağını öne sürmüştür. Bunun sonucunda ismi aday listesine dahil edilmemiştir.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir.

AİHM bazı Avrupa Devletlerinin seçim kanunlarında manasız adaylıkların önünü almak adına bazı tedbirler öngördüğünü gözlemlemiştir. AİHM ayrıca Ukrayna hukukunda öngörülen harcın Avrupa genelinde en düşük tutar olduğunu gözlemlemiştir. AİHM, başvurandan talep edilen harcın aşırı veya seçimlerde aday olma konusunda kararlı bir aday için aşılabilir bir idari ve mali engel teşkil edecek ölçüde olmadığı sonucuna varmıştır.

Önceki tavır ve davranışlar veya mensubiyetler nedeniyle menedilme

Zdanoka – Letonya Davası (no. 58278/00), Büyük Daire kararı

16.03.2006

Başvuran, Letonya’da seçimlerde aday olmak istemiş, fakat önceden Anayasaya aykırı bulunan bir siyasal partiye geçmişte üye olması ve bu partideki faaliyetleri nedeniyle adaylıktan menedilmiştir. 1995 yılında çıkarılan bir kanunla 1991 sonrası Letonya Komünist Partisinin faaliyetlerinde yer alan kişilerin seçimlerde aday olmaları yasaklanmıştı.

AİHM 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlal edilmediğine hükmetmiştir: böylesi bir tedbir belirli bir demokratik sistem bağlamında, sözgelimi müesses demokratik kurumları on yıllara veya yüzyıllara sari bir demokratik çerçeveye sahip bir ülkede çoğu zaman kabul edilir görülmemekle birlikte, Letonya’yı bu tedbiri almaya iten tarihi ve siyasi bağlamında ve ayrıca yeni demokratik düzenin yüz yüze olduğu eski totaliter rejime dönme tehlikesi göz önünde tutularak bu ülkede makul kabul edilebilir. AİHM demokratik düzeni tesis etme ve koruma yolunda karşılaşılan güçlükleri değerlendirecek en iyi makamın Letonya ulusal mercileri olduğu gerçeğini kabul etmiştir. Ancak, Letonya Parlamentosu bu yasal kısıtlamayı sürekli gözden geçirmeli ve mümkün olduğunca kısa sürede sonlandırmalı idi.

Herri Batasuna ve Batasuna – İspanya Davası (no. 25803/04); Etxeberria ve Diğerleri – İspanya Davası (no. 35579/03); Henrritarren Zerrenda – İspanya Davası (no. 43518/04)

30.06.2009

İspanya Parlamentosu 27 Ocak 2002 tarihinde siyasal partiler hakkında bir temel (organik) kanun¹ çıkarmıştır. Bu kanunla siyasal partilerin örgütlenmesi, işleyişi, mahkemelerce kapatılması ve faaliyetlerinin askıya alınması ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Herri Batasuna ve Batasuna partileri² bu Kanun uyarınca yasadışı ilan edilerek kapatılmışlardır. Bu partiler kapatıldıktan sonra, yerel seçimlerde bu partilerin adayları, kapatılmış partilerin faaliyetlerini yürüttükleri gerekçesiyle seçimlere katılmaktan menedilmişlerdir.

¹ Kamu mercilerinin teşkilat yapısı ve işleyişi hakkında kanun. Parlamento tarafından çıkarılan bu kanunda Anayasa hükümlerini tamamlayıcı hükümler yer almaktadır.

² Aşırı solcu, ayrılıkçı Bask siyasal partileri.

AİHM öncelikle *Herri Batasuna ve Batasuna – İtalya* davasında 11. Maddenin (toplama ve dernek kurma özgürlüğü) ihlalinin söz konusu olmadığına hükmetmiştir: bu partilerin kapatılması, "kargaşanın önlenmesi ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması adına ve özellikle kamu güvenliği için demokratik bir toplumda gerekli idi".

AİHM, *Etxebarria ve Diğerleri – İspanya* davasında 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlal edilmediğine hükmetmiştir. AİHM İspanyol mahkemelerinin, şiddeti ve terör örgütü ETA'nın faaliyetlerini destekledikleri için kapatılan Batasuna ve Herri Batasuna'nın faaliyetlerini yürütmeyi amaçlayan yasadışı gruplaşmaların mevcudiyetini yeterli biçimde kanıtladıklarını kaydetmiştir. Ayrıca İspanya'daki mevcut siyasi ortamın, yani, başta Bask bölgesi olmak üzere bazı özerk toplulukların hükümet organları içerisinde ayrılıkçı siyasal partilerin bulunduğu bir ortamın, ayrılıkçı fikirlerin ifadesine yönelik bir yasaklama niyeti güdülmeyeceğinin kanıt olduğunu ifade eden AİHM, ayrılıkçı görüşlerin ifade edilmesinin kendi içinde Devletin toprak bütünlüğü ve ulusal güvenliği için bir tehdit teşkil etmediği yolundaki içtihadına uygun davranıldığını kaydetmiştir. Dolayısıyla, insanların fikirlerini özgürce ifade edebilmeleri engellenmemiştir. AİHM *Herritarren Zerrenda – İspanya* davasında vardığı sonuçlarla aynı sonuçlara varmıştır.

Bir siyasal partinin kapatılması hakkında görülmeyi bekleyen dava
[Demokratik Toplum Partisi ve diğer 6 başvuran – Türkiye Davası](#) (no. 3840/10), Ocak 2012'de tebliğ edilmiştir.

Paksas – Litvanya Davası (no. 34932/04), Büyük Daire Kararı

06.01.2011

Dava, başvuranın milletvekilliğinin iptali ile ilgili idi. Başvuran, eski Cumhurbaşkanı olup Anayasayı ağır ihlal ve anayasal yeminine aykırı hareket etme suçlamalarıyla *cezai sorumluluk işlemleri*³ uygulanması sonucunda görevinden istifa etmiştir.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi kapsamında, kamu görevini ciddi biçimde kötüye kullanan veya tavır ve davranışlarıyla hukukun üstünlüğünü veya demokratik kurumları tehlikeye atan vb. kişilerin seçilme haklarına kısıtlama getirilebileceğini kaydetmiştir. Ancak, bu davadaki kısıtlamaya süre sınırı getirilmemesinin yanı sıra istinat ettiği kural da Anayasada hüküm altına alınmıştı. AİHM ayrıca ilgili kanun hükmünün, belirli durumların ciddi etkisi altında kalınarak yapılan bir düzenlemenin sonucu olduğunu gözlemlemiştir.

Kişinin ulusal kökeni nedeniyle adaylıktan menedilmesi

Sejdic ve Finci – Bosna Hersek Davası (no. 27996/06 ve 34836/06)

Büyük Daire Kararı

22.12.2009

³ Impeachment Proceedings: Yasama organının kanunu veya Anayasayı ihlal ettikleri gerekçesiyle Devlet Başkanını, üst düzey kamu görevlilerini veya hâkimleri görevden almak amacıyla uyguladığı resmi işlemler.

(Biri Roman ve diğeri Yahudi) başvuranlar Parlamentonun iki organından biri olan Halk Meclisi seçimleri ve Devlet başkanlığı için adaylıklarının engellendiğinden şikayetçi idiler. 1995 Dayton Barış Anlaşmalarının ardından hazırlanan Bosna Hersek Anayasasının Dibacesinde vatandaşlık iki kategoriye ayrılmıştı: "kurucu halklar" olarak anılan vatandaşlar (Boşnaklar, Hırvatlar ve Sırlar) ve "diğerleri" (Yahudiler, Romanlar, diğ er ulusal azınlıklar, hangi bir etnik kökene mensup olduğunu açıklamayanlar). Halk Meclisine ve Devlet Başkanlığına yalnızca bu üç kurucu halkın temsilcileri seçilebilmekte, dolayısıyla etnik azınlıklar hariç tutulmakta idi.

Halk Meclisine seçilebilme ile ilgili olarak, 1. Numaralı Protokolün 3. Maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşmenin 14. Maddesi (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmiştir.

Devlet başkanlığına adaylık ile ilgili olarak, 12 Numaralı Protokolün 1. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM bu sistemin, ülkede derin izler bırakan bir etnik savaşın bütün taraflarınca kabul edilen çok hassas bir ateşkes döneminde uygulamaya konduğunu ve barışın yeniden tesisi gibi meşru bir amaç güttüğünü kabul etmektedir. Ancak, AİHM sonrasında Bosna Hersek'te durumun kayda değer ölçüde düzeldiğini kaydetmiş ve buna karşın başvuruların Bosna Hersek Halk Meclisine seçilme yeterliliğine hala sahip olamamalarının nesnel ve makul bir gerekçeden yoksun olduğuna hükmetmiştir.

Tanase – Moldova Davası (no. 7/08) Büyük Daire Kararı

27.04.2010

Dava, çifte vatandaşlığı bulunan Moldova vatandaşı milletvekillerinden seçildikten sonra diğ er ülkelerin vatandaşlıklarından feragat etmeyenlerin milletvekillerinin geçersiz sayılması hakkında idi. Başvuran Moldova ve Romen vatandaşı idi ve 2009 parlamento seçimlerinde milletvekili seçilmişti.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM birden fazla vatandaşlığa sahip kişilerin milletvekili seçilememesine ilişkin yasağın, Moldova'nın bağımsızlığını kazanmasından yaklaşık 17 yıl sonra getirildiğini, bunun yaklaşık 5 yıl sonrasında kanunlar yumuşatılarak çifte vatandaşlığa izin verildiğini kaydetmiştir. AİHM, bu tedbirle Moldova'nın kanunlarını, kurumlarını ve ulusal güvenliğini korumanın amaçlandığı yolundaki argümanı kabul etmemiştir. AİHM ayrıca seçim haklarına getirilen kısıtlamaların, hiçbir grubu ülkenin siyasi hayatına katılma imkanından mahrum bırakma sonucunu doğurmaması gerektiğini vurgulamıştır.

Seçim usulsüzlükleri

Kovach - Ukrayna Davası (no. 39424/02)

07.02.2008

Başvuran 2002 parlamento seçimlerinde Zakarpattya bölgesinden aday olmuştur. Dava, başta oylamanın iptali ve oyların yeniden sayımı olmak üzere başvuranın seçim bölgesinde oy sayımı işleminin adil olmadığına yönelik bir şikayet ile ilgilidir.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM özellikle Seçim Komisyonunun dört seçim bölgesinde yapılan oylamayı iptal etmesinin keyfi olduğuna ve Hükümetin iddiasının aksine hiçbir meşru amaçla orantılı olmadığına hükmetmiştir.

Namat Aliyev – Azerbaycan Davası (no. 18705/06)

08.04.2010

Başvuran, Parlamento seçimlerinde adaylığını koyduğu bölgede seçim gününde seçim kanununa yönelik bazı çok ciddi ihlaller yaşandığını ve usulsüzlükler yapıldığını, seçim bölgesindeki seçmenin gerçek eğilimini belirlemenin mümkün olmadığını ve serbest seçimlerde aday olma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, seçim komisyonlarının ve mahkemelerin tutum ve kararlarının, başvuranın seçimlerde aday olma hakkına ilişkin gerçek bir kaygıdan yoksun olduğunu kaydetmiştir.

Derdest dava

Rushen Mehmed Riza ve DPS – Bulgaristan Davası (no. 48555/10)

26.04.2011’de tebliğ edilmiştir.

Rushen Mehmed Riza 5 Temmuz 2009 parlamento seçimlerinde milletvekili seçilmiştir. Ancak, seçim sonuçları hakkında Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesi, aralarında Riza’nın da bulunduğu DPS partisine mensup üç kişinin milletvekilliklerini iptal etmiştir. Riza, 1 numaralı Protokolün 3. Maddesine atıfta bulunmaktadır.

Seçim sistemleri

Yumak ve Sadak – Türkiye Davası (no. 10226/03) Büyük Daire Kararı

08.07.2008

Başvuranlar, parlamento seçimlerinde uygulanan ulusal %10 seçim barajının, insanları yasama organını tayin etmede fikirlerini özgür biçimde ifade etmekten alıkoyduğunu iddia etmekteydiler (Türk seçim kanununa göre bir siyasal partinin Parlamento’ya girebilmek için toplam ulusal oyların en az %10’unu alması gerekli idi).

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir.

AİHM, %10 seçim barajının genel itibarla fazla yüksek göründüğünü, zira bu barajın siyasal partileri seçim sürecinin şeffaflığına katkıda bulunmayan manevralar geliştirmeye ittiğini kaydetmiştir. Ancak AİHM, bu davada bahse konu seçimlerin siyasi bağlamı ile uygulamada barajın etkisini azaltan düzeltici tedbirler ve güvenceler dikkate alındığında, seçim barajının başvuranların 1 numaralı Protokolün 3. Maddesi kapsamındaki haklarının özüne zarar verdiği konusunda ikna olmamıştır.

Grosaru – Romanya Davası (no. 78039/01)

02.03.2010

Başvuran Kasım 2000 parlamento seçimlerinde Romanya’da yaşayan İtalyan azınlık için ayrılan kontenjandan adaylığını koymuştur. Merkezi seçim ofisi, 1992 yılında çıkarılan Temsilciler Meclisi ve Senato Seçimleri Kanununa istinaden İtalyan azınlığa ayrılmış kontenjanı “Romanya’da Yaşayan İtalyan Topluluğu” adlı örgüte tahsis etmiştir. Grosaru bu örgütün adayı olmasına ve çoğunluğun oylarını almasına karşın, merkezi seçim ofisi milletvekilliğini aynı örgütün diğer bir adayına vermiştir.

1. Numaralı Protokolün 3. Maddesi (serbest seçim hakkı) ile bağlantılı olarak Sözleşmenin 13. Maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM Devletlerin seçim kurallarını belirleme konusunda geniş bir takdir hakkına sahip olduklarını dikkatlere sunmuştur. Ancak AİHM, seçim kanunundaki muğlaklık ve tarafsız bir hukuk yolu konusunda yeterli güvenceler bulunmaması nedeniyle 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

2004 yılında değiştirilen Temsilciler Meclisi ve Senato Seçimleri Hakkında Kanunda, parlamentoda belirli bir ulusal azınlığa tahsis edilen kontenjanın, adayların oyların çoğunluğunu elde ettikleri seçim bölgesine tahsis edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Saccomanno ve Diğerleri – İtalya Davası (no. 11583/08)

Mart 2012’de kabul edilemez ilan edilmiştir

Davanın konusu kapalı liste sistemi idi. Başvuranlar, İtalyan hukukunda temsilcilerin doğrudan seçmen oyuyla seçilmelerine izin verilmediği için (siyasal partiler tarafından “kapalı” aday listesi sunulmaktadır: aday sırası ilgili siyasal parti tarafından belirlenmekte, seçmenler herhangi bir aday için tercihte bulunamamaktadırlar), parlamento seçimlerinde aday tercihlerini ifade edemediklerinden şikayetçi idiler.

AİHM, dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle şikayeti reddetmiştir. AİHM “Devletlerin bu bağlamda geniş bir takdir yetkisine sahip olduklarından ve bir bütün olarak seçim mevzuatının ülkedeki siyasi gelişmeler ile ülkenin tarihi ve siyasi bağlamı temelinde değerlendirilmesi gerektiğinden” bahisle, kapalı liste sisteminin 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali anlamını taşımadığına hükmetmiştir.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi Davası (ÖDP) – Türkiye Davası (no. 7819/03)

10.05.2012

Dava, Türk Anayasası uyarınca siyasal partilere sağlanan doğrudan kamu mali desteğinin asgari temsil oranına (önceki parlamento seçimlerinde toplam oyların %7’si) ulaşamadığı gerekçesiyle ÖDP’ye verilmemesi hakkında idi.

1. Numaralı Protokolün 3. Maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşmenin 14. Maddesinin (ayrımçılık yasağı) ihlali söz konusu değildir.

AİHM, ÖDP’ye ve mali destek verilen diğer partilere yönelik muamele farklılığının demokratik çoğulculuğu güçlendirirken aday listelerinin fazla parçalanmasının önünü alma yönündeki amaçla makul biçimde orantılı olduğuna hükmetmiştir.

Seçim sürecinde medyada yer bulma

Rusya Komünist Partisi ve Diğerleri – Rusya Davası (no. 29400/05)

19.06.2012

Dava, Rusya'daki siyasi muhalefet partilerinin ve siyasetçilerinin, 2003 parlamento seçimleri sürecinde siyasal partilerin seçim kampanyalarına öndegelen 5 TV kanalında eşit yer verilmemesi sonucu seçimlerin serbest biçimde yapılmadığı yönündeki şikayetleri hakkında idi.

Sözleşmenin 13. Maddesinin (etkili başvuru hakkı) ve 1. Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlali söz konusu değildir.

AİHM, o sırada yürürlükte olan kanun ve usullerin muhalefetin televizyon erişimlerine dair asgari süreleri güvence altına aldığını Devlet medyasının tarafsızlığını öngördüğüne hükmetmiştir. 2003 seçimlerinde ekrana çıkma konusunda eşitlik sağlanmamış olsa da bu durum, seçimlerin Sözleşme anlamında "serbest" olmadığı sonucuna varacak düzeye ulaşmamıştır.

Görülecek davaların seçilmesi**Sabri Demirdöğen – Türkiye Davası (no. 33231/107)**

Mart 2011'de tebliğ edilmiştir.

Başvuran, yurtdışında yaşayan ve oylarını gümrük noktalarında kurulan oy verme kabinlerinde kullanabilecek seçmenlerin oylarını alabileceği umuduyla 22 Temmuz 2007 seçimlerinde "bağımsız adaylığını" koymuştur. Başvuran, ilgili kanunda insanların bu kapsamda yalnızca siyasal partiler için oy kullanabilecekleri öngörüldüğü için seçilme ihtimalinin azaldığından şikayetçidir.

Benzer dava: **Baskın Oran – Türkiye Davası** (no. 28881/07, Nisan 2011'de tebliğ edilmiştir).

Sema Timurhan – Türkiye Davası (no. 28882/07, Nisan 2011'de tebliğ edilmiştir).

Başvuran, bir seçmen olarak aynı kanunun kendisine yalnızca siyasal partilere oy vermesine imkan tanıdığından, fakat adayların isimlerini öğrenme veya bağımsız bir adaya oy verme olanağı vermediğinden şikayetçidir.

Basın İrtibat:
+33 (0) 3 90 21 42 08
echrpress@echr.coe.int

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.)